

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการประเมินผลโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

ตอนที่ 2 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

ตอนที่ 3 ผลการประเมินผลโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

ตอนที่ 4 การจัดระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสารด้านวิชาการที่สนับสนุนการพัฒนางานวิจัย

ตอนที่ 5 ปัญหา และอุปสรรคของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

1. ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

1.1 เพศ

ผลการศึกษา เพศของเกษตรกรโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 71 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.2 และเป็นเพศหญิง จำนวน 47 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.8

1.2 อายุ

เกษตรกรโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีอายุเฉลี่ยประมาณ 46 ปี อายุสูงสุด 72 ปี และอายุต่ำสุด 26 ปี โดยเกษตรกรอายุอยู่ในมีช่วง 41 – 50 ปี มากที่สุด จำนวน 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 31 – 40 ปี มีจำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.1 ช่วงอายุ 51 – 60 ปี มีจำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.3 ช่วงอายุมากกว่า 60 ปี มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.2 และมีช่วงอายุไม่เกิน 30 ปี มีจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.4

1.3 สถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรสเกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยส่วนใหญ่ สมรสแล้ว จำนวน 112 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.0 มีเกษตรกรที่เป็นโสดและเป็นหม้าย จำนวน 3 ราย และคิดเป็นร้อยละ 2.5 เท่า ๆ กันตามลำดับ

สรุปได้ว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่าง ของประเทศไทย เป็นเพศชาย อายุของเกษตรกรเฉลี่ยประมาณ 46 ปี และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีสภาพสมรสแล้ว (ตาราง 4)

ตาราง 4 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	71	60.2
หญิง	47	39.8
รวม	118	100.0
อายุ		
ไม่เกิน 30	4	3.4
31 - 40	32	27.1
41 - 50	46	40.0
51 - 60	24	20.3
มากกว่า 60	12	10.2
รวม	118	100.0
อายุสูงสุด 72 ปี	อายุต่ำสุด 26 ปี	
อายุเฉลี่ย 46.45 ปี		
สถานภาพ		
โสด	3	2.5
สมรส	112	95.0
หม้าย	3	2.5
รวม	118	100.0

1.4 ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาระดับการศึกษาของเกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 100 ราย คิดเป็นร้อยละ 84.7 สำเร็จการศึกษาระดับอื่น ๆ จำนวน 18 ราย และคิดเป็นร้อยละ 15.3

สรุปได้ว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่าง ของประเทศไทย สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ตาราง 5)

ตาราง 5 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ประถมศึกษา (ป. 4 หรือ ป.6 หรือ ป. 7)	100	84.7
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 3 หรือ ม.ศ. 3)	6	5.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6 หรือ ม.ศ. 5)	8	6.7
ประกาศนียบัตร (ปวช.)	3	2.5
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวท. หรือ ปวส.)	1	0.8
รวม	118	100.0

1.5 อาชีพหลักของครัวเรือนเกษตรกร

ผลการศึกษา การประกอบอาชีพหลักของครัวเรือนเกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการ เกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยประกอบเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของครัวเรือน โดยพบว่า เกษตรกรจะประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก จำนวน 81 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.6 รองลงมาทำไร่เป็นอาชีพหลัก 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.5 ทำสวนเป็นอาชีพหลัก 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.5 และเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.4

สรุปว่า เกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลักของครัวเรือน (ตาราง 6)

ตาราง 6 อาชีพหลักของครัวเรือนเกษตรกร

อาชีพหลัก	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ทำนา	81	68.6
ทำไร่	23	19.5
ทำสวน	10	8.5
เลี้ยงสัตว์	4	3.4
รวม	118	100.0

1.6 แรงงานในครัวเรือนของเกษตรกร

แรงงานในครัวเรือนของเกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย การศึกษาพบว่า มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 2 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนสูงสุด 6 คน และต่ำสุด 1 คน โดยส่วนใหญ่ มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 2 คน จำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 63.6 รองลงมามีจำนวนแรงงาน 3 คน จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.9 มีแรงงาน 4 คน, 1 คน และ 6 คน จำนวน 13 ราย, 8 ราย และ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.0, 6.8 และ 1.7 ตามลำดับ

สรุป เกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน (ตาราง 7)

ตาราง 7 จำนวนแรงงานในครัวเรือนเกษตรกร

จำนวนแรงงานในครัวเรือน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1	8	6.8
2	75	63.6
3	20	16.9
4	13	11.0
6	2	1.7
รวม	118	100.0

จำนวนแรงงานสูงสุด 6 คน   จำนวนแรงงานต่ำสุด 1 คน
 จำนวนแรงงานเฉลี่ย 2.39 คน

1.7 การจ้างแรงงานภาคการเกษตร

การจ้างแรงงานภาคการเกษตรของเกษตรกรโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการจ้างแรงงานภาคการเกษตรเฉลี่ยประมาณ 5 คน มีการจ้างแรงงานในภาคการเกษตรสูงสุด 150 คนต่อครัวเรือน และต่ำสุดคือไม่มีการจ้างแรงงานภาคการเกษตรเลย โดยส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างแรงงานในภาคการเกษตร จำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาจ้างแรงงาน 1-2 คน จำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.0 มีการจ้างแรงงาน 3-4 คน จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3 มีการจ้างแรงงาน 5-6 คน จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5 และมีการจ้างแรงงานภาคการเกษตรเกิน 6 คน จำนวน 9 ราย คิดเป็น ร้อยละ 8.7

สรุป เกษตรกรโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างแรงงานภาคการเกษตร แต่ถ้ามีการจ้างแรงงานภาคการเกษตร ส่วนใหญ่จะจ้างแรงงาน จำนวน 1-2 คน เท่านั้น (ตาราง 8)

ตาราง 8 การจ้างแรงงานภาคการเกษตรของเกษตรกร

การจ้างแรงงาน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มีการจ้างแรงงาน	56	47.5
มีการจ้างแรงงาน 1 – 2 คน	39	33.1
มีการจ้างแรงงาน 3 – 4 คน	11	9.3
มีการจ้างแรงงาน 5 – 6 คน	3	2.5
มีการจ้างแรงงานมากกว่า 6 คน	9	7.6
รวม	118	100.0

จ้างแรงงานสูงสุด 150 คน

ค่าต่ำสุด ไม่มีการจ้างแรงงาน

จ้างแรงงานเฉลี่ย 4.75 คน

1.8 รายได้รวมต่อปีของครัวเรือน

การศึกษารายได้รวมต่อปีของครัวเรือนของเกษตรกรโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย พบว่าเกษตรกรมีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 93,000 บาทต่อปี มีรายได้สูงสุด 700,000 บาทต่อปี และรายได้ต่ำสุด 5,000 บาทต่อปี โดยมีรายได้รวมระหว่าง 25,001 - 50,000 บาทต่อปีมากที่สุด จำนวน 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมา มีรายได้ 75,001 – 100,000 บาทต่อปี จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.3 มีรายได้ 50,001 – 75,000 บาทต่อปี จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.0 มีรายได้ไม่เกิน 25,000 บาทต่อปี จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.3 มีรายได้ 100,001 – 125,000 บาทต่อปี จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.5 มีรายได้มากกว่า 200,000 บาทต่อปี จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.6 มีรายได้ 175,001 – 200,000 บาทต่อปี จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.1 และมีรายได้ 125,001 – 150,000 บาทต่อปี กับ 150,001 – 175,000 บาทต่อปี จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.7 เท่ากัน

สรุป เกษตรกรโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีรายได้รวมต่อปีของครัวเรือน อยู่ระหว่าง 25,001 – 50,000 บาทมากที่สุด (ตาราง 9)

ตาราง 9 รายได้รวมต่อปีของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้ (บาท/ปี)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่เกิน 25,000	11	9.3
25,001 – 50,000	34	28.8
50,001 – 75,000	20	16.9
75,001 – 100,000	24	20.3
100,001 – 125,000	10	8.5
125,001 – 150,000	2	1.7
150,001 – 175,000	2	1.7
175,001 – 200,000	6	5.1
มากกว่า 200,000	9	7.6
รวม	118	100.0

รายได้สูงสุด 700,000 บาทต่อปี   รายได้ต่ำสุด 5,000 บาทต่อปี
 รายได้เฉลี่ย 92,652.54 บาทต่อปี

1.9 รายได้ภาคการเกษตรต่อปีของครัวเรือน

การศึกษารายได้ภาคการเกษตรต่อปีของครัวเรือนเกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย พบว่า เกษตรกรมีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ยประมาณ 84,000 บาทต่อปี มีรายได้สูงสุด 700,000 บาทต่อปี และรายได้ต่ำสุด 4,000 บาทต่อปี โดยมีรายได้รวมระหว่าง 25,001 - 50,000 บาทต่อปีมากที่สุด จำนวน 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมา มีรายได้ 75,001 – 100,000 บาทต่อปี จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.3 มีรายได้ไม่เกิน 25,000 บาทต่อปี จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.3 มีรายได้ 50,001 – 75,000 บาทต่อปี จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.1 มีรายได้มากกว่า 150,000 บาทต่อปี จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1 มีรายได้ 100,001 – 125,000 บาทต่อปี จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.9 และมีรายได้ 125,001 – 150,000 บาทต่อปี จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5

สรุป เกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีรายได้ภาคการเกษตรต่อปีของครัวเรือน อยู่ระหว่าง 25,001 – 50,000 บาทมากที่สุด (ตาราง 10)

ตาราง 10 รายได้ภาคการเกษตรต่อปีของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้ภาคการเกษตร (บาทต่อปี)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่เกิน 25,000	18	15.3
25,001 – 50,000	34	28.8
50,001 – 75,000	19	16.1
75,001 – 100,000	24	20.3
100,001 – 125,000	7	5.9
125,001 – 150,000	3	2.5
มากกว่า 150,000	13	11.1
รวม	118	100.0

รายได้ภาคการเกษตรสูงสุด 700,000 บาทต่อปี

รายได้ภาคการเกษตรต่ำสุด 4,000 บาทต่อปี

รายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 83,559.32 บาทต่อปี

1.10 รายได้นอกภาคการเกษตรต่อปีของครัวเรือน

การศึกษารายได้นอกภาคการเกษตรต่อปีของครัวเรือนเกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย พบว่า เกษตรกรมีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ยประมาณ 9,000 บาทต่อปี มีรายได้สูงสุด 160,000 บาทต่อปี และรายได้ต่ำสุด คือ ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร โดยส่วนใหญ่ครัวเรือนเกษตรกร ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร จำนวน 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.3 รองลงมา มีรายได้ไม่เกิน 25,000 บาท จำนวน 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.8 มีรายได้รวมระหว่าง 25,001 - 50,000 บาท จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.2 และมีรายได้มากกว่า 50,000 บาทต่อปี จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.7

สรุป เกษตรกรโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร แต่ในส่วนครัวเรือนเกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตรต่อปีของครัวเรือนพบว่า มีรายได้ไม่เกิน 25,000 บาทมากที่สุด (ตาราง 11)

ตาราง 11 รายได้นอกภาคการเกษตรต่อปีของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้นอกภาคการเกษตร (บาทต่อปี)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	70	59.3
ไม่เกิน 25,000	34	28.8
25,001 – 50,000	12	10.2
มากกว่า 50,000	2	1.7
รวม	118	100.0

รายได้นอกภาคการเกษตรสูงสุด 160,000 บาทต่อปี

รายได้นอกภาคการเกษตรต่ำสุด 0.00 บาทต่อปี

รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 9,093.22 บาทต่อปี

1.11 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของครัวเรือน

ขนาดที่ดินทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีขนาดที่ดินทำการเกษตรของครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 23 ไร่ มีพื้นที่สูงสุด 190 ไร่ต่อครัวเรือน และต่ำสุด คือ ไม่มีที่ดินทำการเกษตรของตนเอง โดยครัวเรือนเกษตรกรมีที่ดินไม่เกิน 10 ไร่มากที่สุด จำนวน 35 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.7 รองลงมา มีขนาดพื้นที่ระหว่าง 11 – 20 ไร่ จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.0 มีขนาดพื้นที่ระหว่าง 21 – 30 ไร่ จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.9 ขนาดพื้นที่ระหว่าง 31 – 40 ไร่ จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.1 มีขนาดพื้นที่ระหว่าง 41 – 50 ไร่ จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.1 และมีขนาดพื้นที่มากกว่า 50 ไร่ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.2

สรุป เกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ส่วนใหญ่มีที่ดินทำการเกษตรที่เป็นของตนเองไม่เกิน 20 ไร่ต่อครัวเรือน (ตาราง 12)

ตาราง 12 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของครัวเรือน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่เกิน 10 ไร่	35	29.7
11 – 20 ไร่	33	28.0
21 – 30 ไร่	20	16.9
31 – 40 ไร่	19	16.1
40 – 50 ไร่	6	5.1
มากกว่า 50 ไร่	5	4.2
รวม	118	100.0

ขนาดพื้นที่สูงสุด 190 ไร่

ขนาดพื้นที่ต่ำสุด 0.00 ไร่

ขนาดพื้นที่เฉลี่ย 23.44 ไร่

1.12 ขนาดพื้นที่นาของครัวเรือน

ขนาดพื้นที่นาของครัวเรือนเกษตรกรโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า มีเกษตรกรที่ไม่มีที่นาของครัวเรือน จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.5 และเกษตรกรที่มีที่นาของครัวเรือน จำนวน 95 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.5 โดยเกษตรกรจะมีขนาดที่นาของครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 20 ไร่ มีพื้นที่สูงสุด 160 ไร่ต่อครัวเรือน และต่ำสุด 1 ไร่ โดยครัวเรือนเกษตรกรมีที่ดินไม่เกิน 10 ไร่มากที่สุด จำนวน 42 ราย คิดเป็น ร้อยละ 35.6 รองลงมา มีขนาดพื้นที่ระหว่าง 11 – 20 ไร่ จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.7 ขนาดพื้นที่ระหว่าง 31 – 40 ไร่ จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.6 มีขนาดพื้นที่ระหว่าง 21 – 30 ไร่ จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.8 มีขนาดพื้นที่มากกว่า 50 ไร่ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.2 และมีขนาดพื้นที่ระหว่าง 41 – 50 ไร่ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5

สรุป เกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ที่มีที่นาของตนเอง ส่วนใหญ่มีที่นาที่เป็นของตนเองไม่เกิน 10 ไร่ต่อครัวเรือน (ตาราง 13)

All rights reserved

ตาราง 13 ขนาดพื้นที่นาของครัวเรือนเกษตรกร

พื้นที่นาของครัวเรือน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มีที่นาของครัวเรือน	23	80.5
มีที่นาของครัวเรือน	95	19.5
ไม่เกิน 10 ไร่	42	35.6
11 – 20 ไร่	28	23.7
21 – 30 ไร่	8	6.8
31 – 40 ไร่	9	7.6
40 – 50 ไร่	3	2.5
มากกว่า 50 ไร่	5	4.2
รวม	118	100.0

ขนาดพื้นที่นาสูงสุด 160 ไร่

ขนาดพื้นที่นาคต่ำสุด 1.00 ไร่

ขนาดพื้นที่นาเฉลี่ย 19.56 ไร่

1.13 ขนาดพื้นที่ไร่ของครัวเรือน

ขนาดพื้นที่ไร่ของครัวเรือนเกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีที่ไร่เป็นของตนเอง จำนวน 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.9 และมีที่ไร่เป็นของตนเอง จำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.1 โดยเกษตรกรมีที่ไร่ของครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 14 ไร่ มีจำนวนสูงสุด 40 ไร่ต่อครัวเรือน และต่ำสุด 2 ไร่ โดยครัวเรือนเกษตรกรมีที่ไร่ไม่เกิน 5 ไร่มากที่สุด จำนวน 13 ราย คิดเป็น ร้อยละ 11.0 รองลงมา มีขนาดพื้นที่ระหว่าง 16 – 20 ไร่ จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.6 มีขนาดพื้นที่ระหว่าง 11 – 15 ไร่ และ มากกว่า 20 ไร่ จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.1 เท่า ๆ กัน และมีที่ไร่ขนาด 6 – 10 ไร่ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.2

สรุป เกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีที่ไร่เป็นของตนเอง ถ้ามีส่วนใหญ่จะมีไม่เกิน 5 ไร่ต่อครัวเรือน (ตาราง 14)

ตาราง 14 ขนาดพื้นที่ไร่ของครัวเรือนเกษตรกร

พื้นที่ไร่ของครัวเรือนเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มีที่ไร่ของครัวเรือน	79	66.9
มีที่ไร่ของครัวเรือน	39	33.1
ไม่เกิน 5 ไร่	13	11.0
6 – 10 ไร่	5	4.2
11 – 15 ไร่	6	5.1
16 – 20 ไร่	9	7.6
มากกว่า 20 ไร่	6	5.1
รวม	118	100.0

ขนาดพื้นที่ไร่สูงสุด 40.00 ไร่   ขนาดพื้นที่ไร่ต่ำสุด 2.00 ไร่
 ขนาดพื้นที่ไร่เฉลี่ย 13.72 ไร่

1.14 ขนาดพื้นที่สวนของครัวเรือน

ขนาดพื้นที่สวนของครัวเรือนเกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีที่สวนเป็นของตนเอง จำนวน 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.9 และมีที่สวนเป็นของตนเอง จำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.1 โดยเกษตรกรจะมีที่สวนของครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 8 ไร่ มีจำนวนสูงสุด 40 ไร่ต่อครัวเรือน และต่ำสุด 1 งาน โดยครัวเรือนเกษตรกรมีที่สวนไม่เกิน 5 ไร่มากที่สุด จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.5 รองลงมา มีที่ไร่ขนาด 6 – 10 ไร่ จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.6 มีที่สวนมากกว่า 15 ไร่ จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.4 และขนาด 11 – 15 ไร่ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5

สรุป เกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีที่สวนเป็นของตนเอง ถ้ามีส่วนใหญ่จะมีไม่เกิน 5 ไร่ต่อครัวเรือน (ตาราง 15)

ตาราง 15 ขนาดพื้นที่สวนของครัวเรือนเกษตรกร

พื้นที่สวนของครัวเรือน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มีที่สวนของครัวเรือน	79	66.9
มีที่สวนของครัวเรือน	39	33.1
ไม่เกิน 5 ไร่	23	19.5
6 – 10 ไร่	9	7.6
11 – 15 ไร่	3	2.5
มากกว่า 15 ไร่	4	3.4
รวม	118	100.0

ขนาดพื้นที่สวนสูงสุด 40.00 ไร่   ขนาดพื้นที่สวนต่ำสุด 1 งาน
ขนาดพื้นที่สวนเฉลี่ย 7.65 ไร่

1.15 ที่ดินประเภทอื่นๆ ของครัวเรือน

การศึกษาที่ดินประเภทอื่นๆ ของครัวเรือนเกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินประเภทอื่นๆ จำนวน 111 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.1 และมีเกษตรกรเพียง 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.9 ที่มีที่ดินประเภทอื่นๆ (ตาราง 16)

ตาราง 16 ที่ดินประเภทอื่นๆ ของครัวเรือนเกษตรกร

ที่ดินของครัวเรือน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มีที่ดินประเภทอื่นๆ ของครัวเรือน	111	94.1
มีที่ดินประเภทอื่นๆ ของครัวเรือน	7	5.9
รวม	118	100.0

1.16 การเช่าที่ดินทำการเกษตร

การศึกษา การเช่าที่ดินทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่มีการเช่าที่ดินทำการเกษตร จำนวน 68 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.6 และไม่มีเช่าที่ดิน จำนวน 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.4 โดยเกษตรกรจะมีที่ดินต่อครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 25 ไร่ มีจำนวนสูงสุด 100 ไร่ต่อครัวเรือน และต่ำสุด 3 ไร่ต่อครัวเรือน โดยเกษตรกรจะเช่าที่ดิน ระหว่าง 11 – 20 ไร่มากที่สุด จำนวน 23 ราย คิดเป็น ร้อยละ 19.5 รองลงมา มีเช่าน้อยกว่า 10 ไร่ จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.3 ระหว่าง 21 – 30 ไร่จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.0 มีเช่าที่ดินมากกว่า 40 ไร่ จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.6 และมีการเช่าที่ดินระหว่าง 31 – 40 ไร่ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.2

สรุป เกษตรกรโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ส่วนใหญ่เช่าที่ดินทำการเกษตร (ตาราง 17)

ตาราง 17 การเช่าที่ดินของครัวเรือนเกษตรกร

ขนาดที่ดินเช่าของครัวเรือน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่เช่าที่ดิน	50	42.4
เช่าที่ดิน	68	57.6
ไม่เกิน 10 ไร่	18	15.3
11 – 20 ไร่	23	19.5
21 – 30 ไร่	13	11.0
31 – 40 ไร่	5	4.2
มากกว่า 40 ไร่	9	7.6
รวม	118	100.0

เช่าที่ดินสูงสุด 100.00 ไร่

เช่าที่ดินต่ำสุด 3.00 ไร่

เช่าที่ดินเฉลี่ย 25.41 ไร่

1.17 แหล่งน้ำทำการเกษตร

การศึกษา แหล่งน้ำทำการเกษตรของเกษตรกรโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย พบว่า เกษตรกรใช้แหล่งน้ำเพียงแหล่งเดียวมากที่สุด จำนวน 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.8 ใช้แหล่งน้ำทำการเกษตร 2 ประเภท จำนวน 49 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.5 และเกษตรกรที่ใช้น้ำทำการเกษตร 3 ประเภท มีจำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.7 ในส่วนของประเภทของแหล่งน้ำทำการเกษตรของเกษตรกรนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ เกษตรกรใช้น้ำบาดาลทำการเกษตรจำนวน 68 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.9 ใช้น้ำฝนในการทำการเกษตร จำนวน 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.8 ใช้น้ำจากคลองธรรมชาติ จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.8 ใช้น้ำจากคลองชลประทานจำนวน 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.4 และมีการใช้น้ำจากแหล่งอื่น ๆ จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.3

สรุป เกษตรกรโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีการใช้แหล่งน้ำเพียงประเภทเดียวมากที่สุด และใช้แหล่งน้ำบาดาลในการทำการเกษตรมากที่สุด ค้ำยเช่นกัน (ตาราง 18)

ตาราง 18 แหล่งน้ำทำการเกษตรของเกษตรกร

แหล่งน้ำทำการเกษตร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
แหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตร*		
น้ำฝน	45	21.7
น้ำบาดาล	68	32.8
คลองชลประทาน	38	18.4
คลองธรรมชาติ	43	20.8
อื่น ๆ	13	6.3
ลักษณะการใช้แหล่งน้ำทำการเกษตร		
ใช้แหล่งน้ำ 3 แหล่ง	15	12.7
ใช้แหล่งน้ำ 2 แหล่ง	49	41.5
ใช้แหล่งน้ำ 1 แหล่ง	54	45.8
รวม	118	100.0

หมายเหตุ* : เกษตรกรสามารถเลือกตอบแหล่งน้ำ ได้มากกว่า 1 แหล่ง

2. ข้อมูลการมีส่วนร่วม และการปฏิบัติกิจกรรมตามการดำเนินงานโครงการหมู่บ้าน วิชาการเกษตร

2.1 ประเด็นปัญหาการผลิตพืชในหมู่บ้านของเกษตรกรจากการมีส่วนร่วมในการ วิเคราะห์หาประเด็นปัญหาของหมู่บ้านที่ตั้งโครงการหมู่บ้านวิชาการ

การศึกษา พบว่าประเด็นปัญหาการผลิตพืชในหมู่บ้านของเกษตรกรที่ได้จากการประชุม
เพื่อวิเคราะห์ประเด็นปัญหาในหมู่บ้านที่ตั้งของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือ
ตอนล่างของประเทศไทย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ตอบว่า ประเด็นปัญหาการผลิตพืชที่พบในหมู่บ้าน
ของเกษตรกร คือ ปัญหาด้านปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมีราคาแพงมากที่สุด จำนวน 90 ราย คิด
เป็นร้อยละ 16.6 รองลงมาเป็นปัญหาด้านพันธุ์ข้าว จำนวน 84 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.5 ทั้งนี้อาจ
เนื่องมาจากเกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาข้าวและพบว่ามีปัญหาด้านพันธุ์หม่อนน้อยที่สุดด้วยเพราะ
เกษตรกรกลุ่มผู้เลี้ยงหม่อนมีจำนวนน้อย คือ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.6

สรุป มีประเด็นปัญหาการผลิตพืชที่สำคัญมากที่สุดของหมู่บ้านของเกษตรกรโครงการหมู่บ้าน
วิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย คือ ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมีราคาแพง
(ตาราง 19)

ตาราง 19 ประเด็นปัญหาการผลิตพืชในหมู่บ้านของเกษตรกรจากการวิเคราะห์ร่วมกันตามกิจกรรมการดำเนินงาน โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

ประเด็นปัญหา*	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	ลำดับ ความสำคัญ
ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมีราคาสูง	90	16.6	1
พันธุ์ข้าว	84	15.52	2
เมล็ดและพันธุ์พืชมีราคาสูง	65	12.0	3
วิธีป้องกันกำจัด โรคและแมลง	52	9.6	4
สภาพดินไม่เหมาะสมในการปลูกพืช	50	9.2	5
โรคพืช	47	8.7	6
คุณภาพผลผลิตต่ำ	45	8.3	7
วิธีการใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้อง	32	5.9	8
ราคาผลผลิตต่ำ	31	5.7	9
พันธุ์ไม้ผล	18	3.3	10
แมลงศัตรูพืช	13	2.4	6
พันธุ์พืชไร่	12	2.2	11
พันธุ์หม่อน	3	0.5	13

หมายเหตุ* : เกษตรกรสามารถเลือกประเด็นปัญหาการผลิตพืชที่พบในหมู่บ้านของตน ได้มากกว่า 1 ประเด็น

2.2 การปฏิบัติตามกิจกรรมการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

การศึกษา การปฏิบัติตามกิจกรรมการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านวิชาการของเกษตรกร และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในรอบปีจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ นั้น พบว่า

1) ด้านชุมชนเกษตรกรในการให้คำปรึกษาแก่คณะทำงาน โครงการฯ เกษตรกรส่วนใหญ่ตอบว่า ชุมชนเกษตรกรได้เคยให้คำปรึกษาแก่คณะทำงาน จำนวน 109 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.4 และไม่เคย จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.6 โดยเกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 70 ราย (ร้อยละ 64.2) จะตอบว่าได้มีการให้คำปรึกษาแก่คณะทำงาน โครงการฯ ปีละ 1-2 ครั้ง โดยเฉลี่ยประมาณ 3 ครั้งต่อปี

2) ด้านองค์กรท้องถิ่น (อบต.) ในการให้คำปรึกษาแก่คณะทำงาน โครงการฯ ส่วนใหญ่เกษตรกรตอบว่า องค์กรท้องถิ่น (อบต.) ได้เคยให้คำปรึกษาแก่คณะทำงาน จำนวน 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 78.3 และไม่เคย จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.7 โดยเกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 70 ราย (ร้อยละ 59.3) จะตอบว่าได้มีการให้คำปรึกษาแก่คณะทำงาน โครงการฯ ปีละ 1-2 ครั้ง โดยเฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี

3) ด้านการเข้าร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับโครงการฯ ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เข้าร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจง จำนวน 115 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.5 และไม่เคยเข้าร่วม จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5 โดยเกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 78 ราย (ร้อยละ 66.1) มีการเข้าร่วมรับฟังคำชี้แจงจากคณะทำงาน โครงการฯ ปีละ 1-2 ครั้ง โดยเฉลี่ยประมาณ 2 ครั้งต่อปี

4) ด้านการเข้าร่วมประชุมวิเคราะห์ประเด็นปัญหาการผลิตพืชในหมู่บ้านของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เคยเข้าร่วม จำนวน 107 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.7 และไม่เคยเข้าร่วม จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.3 โดยเกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 72 ราย (ร้อยละ 61.0) ได้เข้าร่วมประชุมวิเคราะห์ประเด็นปัญหาการผลิตพืชในหมู่บ้านปีละ 1-2 ครั้ง โดยเฉลี่ยประมาณ 3 ครั้งต่อปี

สรุป การปฏิบัติตามกิจกรรมการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร จาก การ สอดตามเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ชุมชนเกษตรกรและองค์กรท้องถิ่น (อบต.) ได้ให้คำปรึกษาแก่คณะทำงาน โครงการฯ เฉลี่ยประมาณ 1-2 ครั้งต่อปี ในส่วนของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจง และเข้าร่วมประชุมวิเคราะห์ประเด็นปัญหาการผลิตพืชในหมู่บ้าน ประมาณ 1-2 ครั้งต่อปีด้วยเช่นกัน (ตาราง 20)

ตาราง 20 ลักษณะการปฏิบัติตามกิจกรรมการดำเนินงาน โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรของ
เกษตรกร

การปฏิบัติตามกิจกรรมการดำเนินงาน (ครั้ง/ปี)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. การให้คำปรึกษาแก่คณะทำงานโครงการฯ		
ของชุมชนเกษตรกร		
- ไม่เคย	9	7.6
- เคย	109	92.4
- 1 ครั้ง	30	25.4
- 2 ครั้ง	40	33.9
- 3 ครั้ง	13	11.0
- 4 ครั้ง	5	4.2
- 5 ครั้ง	14	11.9
- 6 ครั้ง	7	5.9
รวม	118	100.0
ค่าสูงสุด 6 ครั้ง	ค่าต่ำสุด 1 ครั้ง	
ค่าเฉลี่ย 2.38 ครั้ง		
2. การให้คำปรึกษาแก่คณะทำงานโครงการฯ		
ขององค์กรชุมชน (อบต.)		
- ไม่เคย	27	22.9
- เคย	91	77.1
- 1 ครั้ง	47	39.8
- 2 ครั้ง	23	19.5
- 3 ครั้ง	11	9.3
- 4 ครั้ง	10	8.5
รวม	118	100.0
ค่าสูงสุด 4 ครั้ง	ค่าต่ำสุด 1 ครั้ง	
ค่าเฉลี่ย 1.41 ครั้ง		

ตาราง 20 (ต่อ) ลักษณะการปฏิบัติตามกิจกรรมการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร
ของเกษตรกร

การปฏิบัติตามกิจกรรมการดำเนินงาน (ครั้ง/ปี)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
3. เข้าร่วมประชุมฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับโครงการฯ		
- ไม่เคย	3	2.5
- เคย	115	97.5
- 1 ครั้ง	46	39.0
- 2 ครั้ง	32	27.1
- 3 ครั้ง	17	14.4
- 4 ครั้ง	2	1.7
- 5 ครั้ง	11	9.3
- 6 ครั้ง	7	5.9
รวม	118	100.0
ค่าสูงสุด 6 ครั้ง	ค่าต่ำสุด 1 ครั้ง	
ค่าเฉลี่ย 2.25 ครั้ง		
4. การเข้าร่วมประชุมวิเคราะห์ประเด็นปัญหา การผลิตพืชในหมู่บ้าน		
- ไม่เคย	11	9.3
- เคย	107	90.7
- 1 ครั้ง	49	41.5
- 2 ครั้ง	23	19.5
- 3 ครั้ง	10	8.5
- 4 ครั้ง	4	3.4
- 5 ครั้ง	21	17.8
รวม	118	100.0
ค่าสูงสุด 5 ครั้ง	ค่าต่ำสุด 1 ครั้ง	
ค่าเฉลี่ย 2.08 ครั้ง		

2.3 การเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

การศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรของเกษตรกรโครงการ หมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมด้านข้าว จำนวน 98 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.5 รองลงมาเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมด้านพืชไร่ จำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.0 กิจกรรมด้านพืชสวน จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.0 กิจกรรมด้านเกษตรผสมผสาน จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.3 และเข้าร่วมกิจกรรมด้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.2

สรุป เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมด้านข้าว อาจเนื่องจากอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรในเขตภาคเหนือตอนล่าง ส่วนอาชีพอื่น ๆ มักจะเป็นอาชีพประกอบหรืออาชีพเสริมที่ทำร่วมกับการทำนา (ตาราง 21)

ตาราง 21 การเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรของเกษตรกร

ประเภทกิจกรรมที่เกษตรกรเข้าร่วม*	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
กิจกรรมด้านข้าว	98	59.4
กิจกรรมด้านพืชสวน	21	12.7
กิจกรรมด้านเกษตรผสมผสาน	15	9.0
กิจกรรมด้านพืชไร่	29	17.6
กิจกรรมด้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	2	1.2

หมายเหตุ* : เกษตรกรสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมการผลิตพืชได้มากกว่า 1 กิจกรรม

2.4 การมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

1) การมีส่วนร่วมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในการแสดงความคิดเห็น/ตัดสินใจวางแผน ดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาการผลิตของเกษตรกร การศึกษาพบว่า เกษตรกรที่เคยมีส่วนร่วมจำนวน 108 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.5 และไม่เคยเข้าร่วม จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.5 โดยมีการเข้าร่วม 1-2 ครั้งมากที่สุด จำนวน 90 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.3 เคยเข้าร่วม 3-4 ครั้ง จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.1 และเคยเข้าร่วม 5 ครั้ง จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.1

2) การมีส่วนร่วมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในการแสดงความคิดเห็นเพื่อคัดเลือกกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร การศึกษาพบว่า เกษตรกรเคยมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น จำนวน 100 ราย คิดเป็นร้อยละ 84.7 และไม่เคยเข้าร่วม จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.3 โดยมีเข้าร่วม 1-2 ครั้งมากที่สุด จำนวน 85 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.1 เคยมีส่วนร่วม 3-4 ครั้ง จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.3 และเคยมีส่วนร่วม 5 ครั้ง จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.4

3) การศึกษาการเข้าร่วมฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมจากโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรเคยเข้าร่วมฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสม จำนวน 109 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.4 และไม่เคยเข้าร่วมฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.6 โดยเข้าร่วมฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีจำนวน 1 ครั้งมากที่สุด คือ 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.4 เคยเข้าร่วม 2 ครั้ง จำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.4 เคยเข้าร่วม 3 ครั้ง จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.0 และเข้าร่วมตั้งแต่ 4 ครั้งขึ้นไป จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.4 (ตาราง 22)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

อ/กม
630.715
N 1657
c. 2

เลขหมู่.....

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตาราง 22 การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

กิจกรรม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น/ตัดสินใจ		
วางแผน ดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาการผลิต		
ของเกษตรกร		
ไม่เคย	10	8.5
เคย	108	91.5
- 1 ครั้ง	52	44.1
- 2 ครั้ง	38	32.2
- 3 ครั้ง	5	4.2
- 4 ครั้ง	7	5.9
- 5 ครั้ง	6	5.1
รวม	118	100.0
ค่าสูงสุด 5 ครั้ง	ค่าต่ำสุด 1 ครั้ง	
ค่าเฉลี่ย 1.70 ครั้ง		
2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อ		
คัดเลือกกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ		
หมู่บ้านวิชาการเกษตร		
ไม่เคย	18	15.3
เคย	100	84.7
- 1 ครั้ง	67	56.8
- 2 ครั้ง	18	15.3
- 3 ครั้ง	10	8.5
- 4 ครั้ง	1	0.8
- 5 ครั้ง	4	3.4
รวม	118	100.0
ค่าสูงสุด 5 ครั้ง	ค่าต่ำสุด 1 ครั้ง	
ค่าเฉลี่ย 1.33 ครั้ง		

ตาราง 22 (ต่อ) การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

กิจกรรม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
3. การเข้าร่วมฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี		
การผลิตพืชที่เหมาะสมจากโครงการหมู่บ้าน		
วิชาการเกษตรของเกษตรกร		
ไม่เคย	9	7.6
เคย	109	92.4
- 1 ครั้ง	63	53.4
- 2 ครั้ง	30	25.4
- 3 ครั้ง	6	5.1
- 4 ครั้ง	4	3.4
- 5 ครั้ง	6	5.1
รวม	118	100.0
ค่าสูงสุด 5 ครั้ง	ค่าต่ำสุด 1 ครั้ง	
ค่าเฉลี่ย 1.58 ครั้ง		

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

2.5 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความพร้อม และความเหมาะสมในการดำเนินงาน

2.5.1 ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์สารสนเทศ

การศึกษาความพร้อมและความเหมาะสมของเครื่องมืออุปกรณ์สารสนเทศของโครงการ จากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าเครื่องมือมีความเหมาะสม เพียงพอ จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.5 และไม่เพียงพอ จำนวน 43 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.4 เกษตรกรบางส่วนตอบว่าไม่มีเครื่องมือ จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.0

2.5.2 อาคารสถานที่

การศึกษาจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างด้านความพร้อมและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ดำเนินงานโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร พบว่า เกษตรกรเห็นว่าโครงการมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ และเหมาะสม จำนวน 92 ราย คิดเป็นร้อยละ 78.0 และเห็นว่าไม่มีความพร้อม หรือไม่เหมาะสม จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.4 และไม่มีอาคารสถานที่ให้การดำเนินงาน โครงการ จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.6

2.5.3 เจ้าหน้าที่โครงการ

การศึกษาจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างด้านเจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร พบว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน โครงการมีความเหมาะสมและเพียงพอในการให้บริการแก่เกษตรกร จำนวน 88 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.6 และมีเจ้าหน้าที่โครงการไม่เพียงพอ จำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.4

ในส่วนของความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง จำนวน 109 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.4 และไม่แน่ใจว่าเจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.6

2.5.4 ความชัดเจนด้าน นโยบายและงบประมาณ

การศึกษาความชัดเจนด้านนโยบาย และงบประมาณ มีทั้งเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ามีความชัดเจน จำนวน 103 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.3 และเห็นว่านโยบายและงบประมาณยังไม่มีความชัดเจน จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.7

สรุป เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรมีความพร้อม และ ความเหมาะสมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์สารสนเทศ อาคารสถานที่ จำนวนเจ้าหน้าที่โครงการฯ ความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง รวมทั้งมีความชัดเจนด้านนโยบายและงบประมาณ แต่ บางส่วนก็พบว่ายังไม่มีความพร้อม และความเหมาะสมของเครื่องมือ อุปกรณ์สารสนเทศ เนื่องจากเกณฑ์การเลือก พื้นที่ตั้งโครงการฯ ต้องเป็นพื้นที่ที่มีศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบล แต่บางศูนย์ยังไม่มีเครื่องมือ และอุปกรณ์สารสนเทศ ทำให้โครงการ หมู่บ้านวิชาการเกษตรขาดความพร้อมด้านนี้ด้วย (ตาราง 23)

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a stylized elephant standing and facing left. Above the elephant's head is a traditional Thai oil lamp (diya) with a flame. The emblem is surrounded by a circular border containing the university's name in Thai script at the top and 'CHIANG MAI UNIVERSITY 1964' in English at the bottom. There are decorative floral motifs on either side of the elephant.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 23 ความพร้อม และความเหมาะสมในการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

ความพร้อมและความเหมาะสม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์สารสนเทศ		
เครื่องมือมีความเหมาะสมดี	62	52.5
เครื่องมือเหมาะสมแต่น้อยเกินไป	38	32.2
เครื่องมือไม่มีความเหมาะสม	5	4.2
ไม่มีเครื่องมือ	13	11.0
รวม	118	100.0
อาคารสถานที่		
มีความเหมาะสมดี	92	78.0
ไม่มีความเหมาะสม	4	3.4
ไม่มีอาคารสถานที่	22	18.6
รวม	118	100.0
เจ้าหน้าที่โครงการ		
ด้านจำนวนเจ้าหน้าที่โครงการ		
- มีมากเกินไป	2	1.7
- มีความเหมาะสมดี	88	74.6
- มีน้อยเกินไป	28	23.7
รวม	118	100.0
ด้านความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่		
- มีความรู้ความสามารถดี	109	92.4
- ไม่แน่ใจ	7	5.9
- ไม่มีความรู้ ความสามารถเพียงพอ	2	1.7
รวม	118	100.0
ความชัดเจนด้าน นโยบายและงบประมาณ		
มีความชัดเจนดี	54	45.8
มีความชัดเจนพอสมควร	49	41.5
ไม่มีความชัดเจน	15	12.7
รวม	118	100.0

2.6 การปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่โครงการ

การวิเคราะห์หาระดับการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่โครงการของเกษตรกร จาก การสอบถามการนำคำแนะนำที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติ โดยได้กำหนดระดับคะแนนดังนี้

ปฏิบัติตามคำแนะนำมาก	ให้คะแนน	3	คะแนน
ปฏิบัติตามคำแนะนำปานกลาง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ปฏิบัติตามคำแนะนำน้อย	ให้คะแนน	1	คะแนน

จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted mean score) โดยใช้สูตร

$$WMS = \frac{1F_1 + 2F_2 + 3F_3}{TNR}$$

เมื่อ

WMS = น้ำหนักค่าเฉลี่ย

F1 = จำนวนของผู้เลือกตอบปฏิบัติตามคำแนะนำน้อยหรือจำนวนข้อ ที่เลือกตอบว่าปฏิบัติตามคำแนะนำน้อย

F2 = จำนวนของผู้เลือกตอบปฏิบัติตามคำแนะนำปานกลางหรือ จำนวนข้อที่เลือกตอบว่าปฏิบัติตามคำแนะนำปานกลาง

F3 = จำนวนของผู้เลือกตอบปฏิบัติตามคำแนะนำมากหรือจำนวนข้อที่ เลือกตอบว่าปฏิบัติตามคำแนะนำมาก

TNR = จำนวนผู้เลือกตอบทั้งหมดหรือจำนวนข้อทั้งหมด

ในแต่ละข้อความที่นำมาหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักแล้วนำมาแปลความ โดยแบ่งเกณฑ์ดังนี้

ระดับการนำไปปฏิบัติน้อย มีช่วงคะแนนระหว่าง 1.00 – 1.66

ระดับการนำไปปฏิบัติปานกลางมีช่วงคะแนนระหว่าง 1.67 – 2.33

ระดับการนำไปปฏิบัติมาก มีช่วงคะแนนระหว่าง 2.34 – 3.00

ผลการศึกษา พบว่า ระดับการปฏิบัติของเกษตรกรตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่โครงการใน ด้านต่าง ๆ เป็นดังนี้

- 1) วิธีการผลิตพืชอย่างถูกต้องและเหมาะสม เกษตรกรส่วนใหญ่ให้นำคำแนะนำของ เจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติในระดับปานกลาง จำนวน 78 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.1 รองลงมา นำไปปฏิบัติในระดับมาก จำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.6 และนำไปปฏิบัติน้อย จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.3 โดยรวมเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้ปฏิบัติตาม

คำแนะนำของเจ้าหน้าที่โครงการฯ ด้านวิธีการผลิตพืชอย่างถูกต้องและเหมาะสมในระดับปานกลาง (2.15)

- 2) วิธีการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม เกษตรกรส่วนใหญ่ นำคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติในระดับปานกลาง จำนวน 76 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.4 รองลงมา นำไปปฏิบัติในระดับมาก จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.5 และนำไปปฏิบัติในน้อย จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.1 โดยภาพรวมเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่โครงการฯ ด้านวิธีการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสมในระดับปานกลาง (2.03)
- 3) วิธีการใช้สารอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพเพื่อทดแทน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ นำคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติในระดับน้อย จำนวน 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา นำไปปฏิบัติในระดับปานกลาง จำนวน 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.3 และนำไปปฏิบัติในระดับมาก จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.7 โดยภาพรวมเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่โครงการฯ ด้านวิธีการใช้สารอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพเพื่อทดแทน ในระดับน้อย (1.63)
- 4) วิธีการรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมให้สมดุล พบว่า เกษตรกรปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในระดับปานกลางมากที่สุด จำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.3 รองลงมา นำไปปฏิบัติในระดับน้อย จำนวน 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.6 และนำไปปฏิบัติมาก จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.1 โดยภาพรวมเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่โครงการฯ ด้านวิธีการรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมให้สมดุลในระดับปานกลาง (1.81)
- 5) การรวมกลุ่มกันเพื่อการรวบรวมผลผลิตจัดจำหน่าย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในด้านนี้ในระดับน้อย จำนวน 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 73.8 รองลงมา นำไปปฏิบัติในระดับปานกลาง จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.7 และนำไปปฏิบัติมากเพียง 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5 โดยภาพรวมเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่โครงการฯ ด้านการรวมกลุ่มกันเพื่อการรวบรวมผลผลิตจัดจำหน่ายในระดับน้อย (1.29)

สรุปได้ว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่โครงการในบางกิจกรรมเท่านั้น ดังนั้นผลการศึกษาด้านการปฏิบัติของเกษตรกรในภาพรวมจึงอยู่ในระดับปานกลาง (1.78) โดยระดับการปฏิบัติของเกษตรกรแต่ละบุคคลส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน (ตาราง 24 และ 25)

ตาราง 24 การปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่โครงการฯ ของเกษตรกร

คำแนะนำด้าน	การปฏิบัติ (ราย)			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)			
1. วิธีการผลิตพืชอย่างถูกต้องและเหมาะสม	29 (24.6)	78 (66.1)	11 (9.3)	2.15	0.56	ปานกลาง
2. วิธีการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม	23 (19.5)	76 (64.4)	19 (16.1)	2.03	0.60	ปานกลาง
3. วิธีการใช้สารอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพเพื่อทดแทน	15 (12.7)	44 (37.3)	59 (50.0)	1.63	0.70	น้อย
4. วิธีการรักษาพืชรักษาสิ่งแวดล้อม	19 (16.1)	57 (48.3)	42 (35.6)	1.81	0.70	ปานกลาง
5. การรวมกลุ่มกันเพื่อการรวบรวมผลผลิตจำหน่าย	3 (2.5)	28 (23.7)	87 (73.7)	1.29	0.51	น้อย
ระดับการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่โครงการโดยรวม				1.78	0.35	ปานกลาง

ตาราง 25 ระดับการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่โครงการฯ ของเกษตรกรแต่ละบุคคล

ระดับการปฏิบัติของเกษตรกรแต่ละบุคคล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ระดับการปฏิบัติน้อย	48	40.7
ระดับการปฏิบัติปานกลาง	63	53.4
ระดับการปฏิบัติมาก	7	5.9
รวม	118	100.0

ระดับคะแนนสูงสุด 3.00 คะแนน

ระดับคะแนนต่ำสุด 1.00 คะแนน

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.78 คะแนน

3. ข้อมูลด้านความเข้าใจ และความพอใจต่อโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

3.1 ความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับจากกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ ตามนโยบายของกรมวิชาการเกษตร (แต่ละด้าน)

ผลการศึกษา ความรู้ ความเข้าใจที่เกษตรกรได้รับจากกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ ตามนโยบายของกรมวิชาการเกษตร (แต่ละด้าน) พบว่า ระดับความรู้ ความเข้าใจในทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนผลการศึกษาระดับ ความรู้ความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรแต่ละบุคคล พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับความรู้ ความเข้าใจจากกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการในระดับปานกลาง จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาได้รับในระดับมาก จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.0 และได้รับในระดับน้อย จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.5

สรุป ความรู้ความเข้าใจที่เกษตรกรได้รับการกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรตามนโยบายของกรมวิชาการเกษตรนั้น เกษตรกรมีความคิดเห็น่าได้รับความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางในทุก ๆ ด้าน และในภาพรวมด้วย ส่วนความคิดเห็นส่วนบุคคลของเกษตรกรแต่ละบุคคลพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็น่าได้รับ ความรู้ ความเข้าใจในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน (ตาราง 26 และ 27)

ตาราง 26 ความรู้ ความเข้าใจที่เกษตรกรได้รับจากกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ ตามนโยบายของ
กรมวิชาการเกษตร (แต่ละด้าน)

ความรู้ ความเข้าใจด้าน	ระดับความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับ			ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปล ความ
	(ราย)					
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)			
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนงานวิจัยด้าน พืช	36 (30.5)	59 (50.0)	23 (19.5)	2.11	0.70	ปาน กลาง
2. การผลิตพืชอย่างถูกต้องและเหมาะสม	47 (39.8)	55 (46.6)	16 (13.6)	2.26	0.68	ปาน กลาง
3. การจัดการดินและน้ำ	38 (12.7)	57 (37.3)	23 (50.0)	2.12	0.71	ปาน กลาง
4. การรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม	25 (16.1)	54 (48.3)	39 (35.6)	1.88	0.78	ปาน กลาง
ระดับความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรที่ได้รับ จากกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการโดยรวม				2.09	0.53	ปาน กลาง

ตาราง 27 ระดับความรู้ ความเข้าใจที่เกษตรกรแต่ละบุคคลได้รับจากกิจกรรมต่างๆ ของโครงการฯ
ตามนโยบายของกรมวิชาการเกษตร

ระดับความรู้ ความเข้าใจ ที่เกษตรกร แต่ละบุคคลได้รับ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ความรู้ ความเข้าใจในระดับน้อย	23	19.5
ความรู้ ความเข้าใจในระดับปานกลาง	62	52.5
ความรู้ ความเข้าใจในระดับมาก	33	28.0
รวม	118	100.0

ระดับคะแนนสูงสุด 3.00 คะแนน ระดับคะแนนต่ำสุด 1.00 คะแนน
ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.09 คะแนน

3.2 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความเข้าใจในนโยบายโครงการหมู่บ้านวิชาการ เกษตรของกรมวิชาการเกษตร

1) ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความเข้าใจของเกษตรกรในนโยบาย
ของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเข้าใจนโยบายของโครงการ
ในระดับปานกลาง จำนวน 69 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.5 มีเกษตรกรที่มีความเข้าใจมาก 42 ราย คิด
เป็นร้อยละ 35.6 และมีความเข้าใจน้อย 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.9

2) ผลการศึกษา ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความเข้าใจของสมาชิกองค์กรท้องถิ่น
หรือชุมชนเกษตรกรในนโยบายของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่
เห็นว่ามีความเข้าใจนโยบายของโครงการในระดับปานกลาง จำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.8
มีเกษตรกรที่มีความเข้าใจมาก 41 ราย คิดเป็น ร้อยละ 34.8 และมีความเข้าใจน้อย 17 ราย คิด
เป็นร้อยละ 14.4

3) ผลการศึกษา ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความเข้าใจของคณะกรรมการฯ ใน
นโยบายของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเข้าใจ
นโยบายของโครงการในระดับมาก จำนวน 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.9 และมีความ
เข้าใจปานกลาง 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.3

สรุปได้ว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการบ้านวิชาการเกษตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก (2.41)
(ตาราง 28)

ตาราง 28 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับความเข้าใจในนโยบายโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรของกรมวิชาการเกษตร

	ความเข้าใจ (ราย)			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)			
1. ความเข้าใจของเกษตรกรในนโยบายของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร	42 (35.6)	69 (58.5)	7 (5.9)	2.30	0.57	ปานกลาง
2. ความเข้าใจของสมาชิกองค์กรท้องถิ่นหรือชุมชนเกษตรกรในนโยบายของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร	41 (34.8)	60 (50.8)	17 (14.4)	2.20	0.67	ปานกลาง
3. ความเข้าใจของคณะทำงานโครงการฯ ในนโยบายของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร	86 (72.9)	31 (26.3)	1 (0.8)	2.72	0.47	มาก
ความเข้าใจนโยบายของโครงการโดยภาพรวม				2.41	0.39	มาก

3.3 ความพึงพอใจโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

1) ผลการศึกษา ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมสาขาวิชาพืชที่ปฏิบัติในโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากจำนวน 92 ราย คิดเป็นร้อยละ 78.0 รองลงมามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.5 และมีความพึงพอใจน้อย 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5

2) ผลการศึกษา ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อบริการผลผลิตที่ได้รับจากกรมวิชาการเกษตรในโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ

มาก จำนวน 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.9 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง จำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.4 และมีความพึงพอใจน้อย 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.7

สรุป เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมสาขาวิชาชีพ และปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากกรมวิชาการเกษตรในระดับมาก (ตาราง 28)

ตาราง 28 ความพึงพอใจโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรของเกษตรกร

ความพึงพอใจด้าน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. กิจกรรมสาขาวิชาชีพที่ปฏิบัติในโครงการฯ		
- พึงพอใจน้อย	3	2.5
- พึงพอใจปานกลาง	23	19.5
- พึงพอใจมาก	92	78.0
รวม	118	100.0
5. ปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากกรมวิชาการเกษตร		
- พึงพอใจน้อย	2	1.7
- พึงพอใจปานกลาง	37	31.4
- พึงพอใจมาก	79	66.9
รวม	118	100.0

3.4 การยอมรับของเกษตรกรในกิจกรรมต่าง ๆ

การศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการยอมรับของเกษตรกรในกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการยอมรับกิจกรรมสาขาวิชาชีพที่ปฏิบัติในโครงการของเกษตรกร และการยอมรับปัจจัยการผลิตที่จำเป็นจากกรมวิชาการเกษตรของเกษตรกรในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่าการยอมรับของเกษตรกรในภาพรวมรวมในระดับปานกลาง ทั้งด้านของกิจกรรมสาขาวิชาชีพที่ปฏิบัติในโครงการฯ และปัจจัยการผลิตที่จำเป็นของกรมวิชาการเกษตร (ตาราง 29 และ 30)

ตาราง 29 การยอมรับของเกษตรกรในกิจกรรมสาขาพืชที่ปฏิบัติในโครงการ

กิจกรรม	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับของ เกษตรกร (ร้อยละ)				ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	มาก	ปานกลาง	ควร ปรับปรุง	ไม่ตอบ			
	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)			
ด้านการยอมรับกิจกรรมสาขาพืชที่ปฏิบัติ ในโครงการ							
กิจกรรมด้านข้าว	57 (48.3)	35 (39.6)	14 (11.9)	12 (10.2)	2.41	0.71	มาก
กิจกรรมด้านพืชไร่	19 (16.1)	21 (17.8)	8 (6.8)	70 (59.3)	2.23	0.73	ปานกลาง
กิจกรรมด้านพืชสวน	12 (10.2)	18 (15.3)	5 (4.2)	83 (70.3)	2.20	0.67	ปานกลาง
กิจกรรมด้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	2 (1.7)	2 (1.7)	5 (4.2)	109 (92.4)	1.67	0.87	ปานกลาง
กิจกรรมด้านเกษตรผสมผสาน	5 (4.2)	18 (15.3)	7 (5.9)	88 (74.6)	1.93	0.64	ปานกลาง
การยอมรับกิจกรรมการสาขาพืชที่ปฏิบัติ ในโครงการฯ ของเกษตรกรในภาครวม					2.09		ปานกลาง

ตาราง 30 การยอมรับของเกษตรกรในด้านปัจจัยการผลิตที่จำเป็นของกรมวิชาการเกษตร

กิจกรรม	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับของเกษตรกร (ร้อยละ)				ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	มาก	ปานกลาง	ควรปรับปรุง	ไม่ตอบ			
	(ราย)	(ราย)	(ราย)	(ราย)			
ด้านปัจจัยการผลิตที่จำเป็นของกรมวิชาการเกษตร							
เครื่องจักรกลการเกษตร	23 (19.5)	34 (28.8)	21 (17.8)	40 (33.9)	2.67	2.28	มาก
เมล็ดพันธุ์ ท่อนพันธุ์ ต้นพันธุ์	49 (41.5)	31 (26.3)	20 (16.9)	18 (15.3)	2.29	0.78	ปานกลาง
สารเคมีป้องกัน และกำจัดศัตรูพืช	35 (29.7)	40 (33.9)	22 (18.6)	21 (17.8)	2.13	0.76	ปานกลาง
ปุ๋ยเคมี	40 (33.9)	40 (33.9)	13 (11.0)	25 (21.2)	2.29	0.7	ปานกลาง
ปุ๋ยอินทรีย์	19 (16.1)	24 (20.4)	30 (25.4)	45 (38.1)	1.85	0.81	ปานกลาง
การยอมรับปัจจัยการผลิตที่จำเป็นของเกษตรกรในภาพรวม					2.25		ปานกลาง

3.5 ความเหมาะสมของกิจกรรมกับสภาพพื้นที่ตั้งโครงการ

ผลการศึกษความเหมาะสมของกิจกรรมกับสภาพพื้นที่ตั้งโครงการ พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า กิจกรรมด้านข้าวมีความเหมาะสมในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 2.34) ส่วนกิจกรรมด้านพืชสวน กิจกรรมด้านหม่อนไหม และกิจกรรมด้านเกษตรผสมผสาน เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.28, 2.07 และ 2.00 ตามลำดับ) และเห็นว่ากิจกรรมด้านพืชไร่ ควรมีการปรับปรุง (คะแนนเฉลี่ย 1.6) สรุปได้ว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมโครงการจัดทำขึ้นมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ตั้งโครงการในระดับปานกลาง (ตาราง 31)

ตาราง 31 ความเหมาะสมของกิจกรรมกับสภาพพื้นที่ตั้งโครงการ

กิจกรรม	ระดับความเหมาะสม (ร้อยละ)				ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	มาก (ราย)	ปานกลาง (ราย)	ควร ปรับปรุง (ราย)	ไม่ตอบ (ราย)			
กิจกรรมด้านข่าว	52 (44.1)	36 (30.5)	18 (15.2)	12 (10.2)	2.34	0.75	มาก
กิจกรรมด้านพืชไร่	22 (18.6)	34 (28.8)	5 (4.2)	57 (48.3)	2.28	0.61	ปาน กลาง
กิจกรรมด้านพืชสวน	10 (8.5)	17 (14.4)	10 (8.5)	81 (68.6)	2.00	0.75	ปาน กลาง
กิจกรรมด้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	0 (0.0)	6 (5.1)	4 (3.4)	108 (91.5)	1.60	0.52	น้อย
กิจกรรมด้านเกษตรผสมผสาน	6 (5.1)	17 (14.4)	4 (3.4)	91 (77.1)	2.07	0.62	ปาน กลาง
ระดับความเหมาะสมของกิจกรรม กับสภาพพื้นที่ตั้งโครงการโดยรวม					2.06		ปาน กลาง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

3.6 ผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

3.6.1 รายได้

การศึกษาเปรียบเทียบรายได้เงินสดของเกษตรกรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 90 ราย มีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 76.3 มีรายได้เท่าเดิม จำนวน 19 ราย คิดร้อยละ 16.1 และเกษตรกรมีรายได้ลดลง 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.6

3.6.2 ค่าใช้จ่าย

การศึกษาเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายเงินสดของเกษตรกรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 55 ราย มีค่าใช้จ่ายลดลงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.6 เกษตรกรมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.2 และมีรายจ่ายเท่าเดิม จำนวน 25 ราย คิดร้อยละ 21.2

สรุป ผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการได้เพิ่มขึ้น และมีรายจ่ายลดลง (ตาราง 32)

ตาราง 32 ผลประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรของเกษตรกร

ผลประโยชน์ด้าน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
2. รายได้		
- เพิ่มขึ้น	90	76.3
- เท่าเดิม	19	16.1
- ลดลง	9	7.6
รวม	118	100.0

6. ค่าใช้จ่าย

- เพิ่มขึ้น	38	32.2
- เท่าเดิม	25	21.2
- ลดลง	55	46.6
รวม	118	100.0

ตอนที่ 2 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

1. ข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

1.1 เพศ

ผลการศึกษา เพศของเจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย พบว่า เจ้าหน้าที่โครงการกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.2 และเป็นเพศหญิง จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.8 (ตาราง 33)

1.2 อายุ

เจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีอายุเฉลี่ยประมาณ 47 ปี อายุสูงสุด 58 ปี และอายุต่ำสุด 31 ปี โดยเกษตรอายุอยู่ในมีช่วง 41 – 50 ปี มากที่สุด จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.4 รองลงมา มีอายุมากกว่า 50 ปี มีจำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.9 และเกษตรกรรมมีช่วงอายุ 31 – 40 ปี มีจำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.7 เกษตรกรไม่ตอบคำถาม จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.4 (ตาราง 33)

1.3 ระดับการศึกษา

ผลการศึกษา ระดับการศึกษาของเจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.4 สำเร็จการศึกษาระดับอื่น ๆ จำนวน 8 ราย และคิดเป็นร้อยละ 27.6 (ตาราง 33)

สรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยประมาณ 46 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

ตาราง 33 ข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่โครงการฯ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	25	86.2
หญิง	4	13.8
รวม	29	100.0
อายุ		
31 - 40	6	20.7
41 - 50	12	41.4
มากกว่า 50	10	34.5
รวม	29	100.0
อายุสูงสุด 58 ปี	อายุต่ำสุด 31 ปี	
อายุเฉลี่ย 46.64 ปี		
ระดับการศึกษา		
อนุปริญญา	4	13.8
ปริญญาตรี	21	72.4
ปริญญาโท	4	13.8
รวม	29	100.0

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

2. ข้อมูลการมีส่วนร่วม และการปฏิบัติกิจกรรมตามการดำเนินงานโครงการหมู่บ้าน วิชาการเกษตรของเจ้าหน้าที่โครงการ

2.1 การเข้าร่วมกิจกรรมของเจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

การศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมเจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เข้าร่วมกิจกรรมด้านพืชสวน จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมด้านพืชไร่ จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.5 กิจกรรมด้านเกษตรผสมผสาน จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.5 กิจกรรมด้านข้าว และมีเจ้าหน้าที่ กิจกรรมด้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.0 เท่ากัน ๆ

สรุป เจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่โครงการที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านพืชสวน (ตาราง 34)

ตาราง 34 การเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรของเจ้าหน้าที่โครงการฯ

กิจกรรมที่เจ้าหน้าที่โครงการเข้าร่วม*	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
กิจกรรมด้านข้าว	4	10.0
กิจกรรมด้านพืชสวน	16	40.0
กิจกรรมด้านเกษตรผสมผสาน	7	17.5
กิจกรรมด้านพืชไร่	9	22.5
กิจกรรมด้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	4	10.0

หมายเหตุ* : เจ้าหน้าที่โครงการฯ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการผลิตพืชได้มากกว่า 1 กิจกรรม

2.2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่โครงการฯ เกี่ยวกับความพร้อม และความเหมาะสมในการดำเนินงาน

2.2.1 ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์สารสนเทศ

การศึกษาความพร้อมและความเหมาะสมของเครื่องมืออุปกรณ์สารสนเทศของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรจากเจ้าหน้าที่โครงการฯ กลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าเครื่องมือมีความเหมาะสม ไม่เพียงพอ จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.2 และเพียงพอ จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.4 เกษตรกรบางส่วนเห็นว่าไม่มีเครื่องมือและไม่เหมาะสม จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.4

2.2.2 อาคารสถานที่

การศึกษาจากเจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างด้านความพร้อมและความเหมาะสมของอาคารสถานที่ดำเนินงานโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร พบว่า โครงการมีอาคารสถานที่เพียงพอ เหมาะสม จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.5 ไม่เหมาะสม จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.3 และไม่มีอาคารสถานที่ให้การดำเนินงานโครงการ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.2

2.2.3 เจ้าหน้าที่โครงการ

การศึกษา กลุ่มตัวอย่างด้านเจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร พบว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ดำเนินงานโครงการมีความเหมาะสมและเพียงพอในการให้บริการแก่เกษตรกร จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.8 มีเจ้าหน้าที่น้อยเกินไป จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.9 และมีจำนวนเจ้าหน้าที่มากเกินไป จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.8

ในส่วนของความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 79.3 และไม่แน่ใจว่าเจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.7

2.2.4 ความชัดเจนด้าน นโยบายและงบประมาณ

การศึกษาความชัดเจนด้านนโยบาย และงบประมาณ เจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่ามี ความชัดเจน จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.2 และเห็นว่านโยบายและงบประมาณยังไม่มี ความชัดเจน จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.8

สรุป โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรส่วนใหญ่มีความพร้อม และความเหมาะสมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์สารสนเทศ อาคารสถานที่ ขนาดเจ้าหน้าที่โครงการฯ ความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง รวมทั้งมีความชัดเจนด้านนโยบายและงบประมาณ แต่บางส่วนก็พบว่ายังไม่มีความพร้อม และความเหมาะสมของเครื่องมือ อุปกรณ์สารสนเทศ เนื่องจากเกณฑ์การเลือกพื้นที่ตั้งโครงการฯ ต้องเป็นพื้นที่ที่มีศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรระดับตำบล (ตาราง 35)

ตาราง 35 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อม และความเหมาะสมในการดำเนินงาน โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร (เจ้าหน้าที่โครงการฯ)

ความพร้อมและความเหมาะสม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์สารสนเทศ		
เครื่องมือมีความเหมาะสมดี	12	41.4
เครื่องมือเหมาะสมแต่มีน้อยเกินไป	16	55.2
ไม่มีเครื่องมือ	1	3.4
รวม	29	100.0
อาคารสถานที่		
มีความเหมาะสมดี	10	34.5
ไม่มีความเหมาะสม	14	48.3
ไม่มีอาคารสถานที่	5	17.2
รวม	29	100.0
เจ้าหน้าที่โครงการ		
ด้านจำนวนเจ้าหน้าที่โครงการ		
- มีมากเกินไป	4	13.8
- มีความเหมาะสมดี	13	44.8
- มีน้อยเกินไป	12	41.4
รวม	29	100.0

ตาราง 35 (ต่อ) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อม และความเหมาะสมในการดำเนินงานโครงการ
หมู่บ้านวิชาการเกษตร (เจ้าหน้าที่โครงการฯ)

ความพร้อมและความเหมาะสม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ด้านความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่		
- มีความรู้ความสามารถดี	23	79.3
- ไม่แน่ใจ	4	13.8
- ไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ	2	6.9
รวม	29	100.0
ความชัดเจนด้าน นโยบายและงบประมาณ		
มีความชัดเจนดี	7	24.1
มีความชัดเจนพอสมควร	12	41.4
ไม่มีความชัดเจน	10	34.5
รวม	29	100.0

3. ข้อมูลด้านความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับความเข้าใจ และความพึงพอใจต่อ โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

การศึกษาระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับความเข้าใจ และความพึงพอใจต่อ
โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรนั้น กระทำโดยการสอบถามเกี่ยวกับความเข้าใจ ความพึงพอใจ
โดยได้กำหนดระดับคะแนน และหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted mean score) เพื่อแปลความ
เช่นเดียวกับ ข้อ 2.6

3.7 ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

1) ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อความเข้าใจของเกษตรกรใน
นโยบายของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่เห็นว่าเกษตรกรที่มีความเข้าใจ
นโยบายของโครงการในระดับมาก จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมาคือเกษตรกรที่มี
ความเข้าใจน้อย 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.6 และมีความเข้าใจปานกลาง 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.7

2) ผลการศึกษา ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อความเข้าใจของสมาชิกองค์กรท้องถิ่น หรือชุมชน ในนโยบายของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เห็นว่า สมาชิกองค์กรท้องถิ่นหรือชุมชนมีความเข้าใจนโยบายของโครงการในระดับมาก จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.8 มีเกษตรกรที่มีความเข้าใจน้อย 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.9 และมีความเข้าใจปานกลาง 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.3

3) ผลการศึกษา ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อความเข้าใจของคณะกรรมการฯ ในนโยบายของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เห็นว่ามี ความเข้าใจนโยบายของโครงการในระดับมาก จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 79.3 และมีเกษตรกรที่มีความเข้าใจน้อยถึงปานกลาง 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.7 (ตาราง 36)

ตาราง 36 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจในนโยบายของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรของเกษตรกร องค์กรท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่โครงการฯ (เจ้าหน้าที่โครงการ)

	ความเข้าใจ (ราย)			ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)			
1. ความเข้าใจของเกษตรกรในนโยบายของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร	15 (51.7)	6 (20.7)	8 (27.6)	2.24	0.87	ปานกลาง
2. ความเข้าใจของสมาชิกองค์กรท้องถิ่นหรือชุมชนเกษตรกรในนโยบายของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร	13 (44.8)	5 (17.3)	11 (37.9)	2.07	0.92	ปานกลาง
3. ความเข้าใจของคณะกรรมการฯ ในนโยบายของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร	23 (79.3)	2 (6.9)	4 (13.8)	2.66	0.72	มาก

3.8 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อความพึงพอใจของเกษตรกรในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

1) ผลการศึกษา ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมสาขาวิชาพืชที่ปฏิบัติในโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นว่ามีจำนวนเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเกือบทั้งหมด จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.4 มีความเห็นว่าเกษตรกรกึ่งหนึ่งมีความพึงพอใจ จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.9 และมีเกษตรกรส่วนน้อยมีความพึงพอใจ จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.0

2) ผลการศึกษา ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อความพึงพอใจของเกษตรกรต่อปัจจัยการผลิตที่จำเป็นที่เกษตรกรได้รับจากกรมวิชาการเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นว่ามีจำนวนเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเกือบทั้งหมด จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.0 มีความเห็นว่าเกษตรกรกึ่งหนึ่งมีความพึงพอใจ จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 65.5 และมีเกษตรกรส่วนน้อยมีความพึงพอใจ จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.4

สรุป ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อความพึงพอใจของเกษตรกรในกิจกรรมสาขาพืช และความพึงพอใจของเกษตรกรในด้านปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากกรมวิชาการเกษตรที่เกษตรกรได้รับจากกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของโครงการ พบว่า เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นว่ามีจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ ทั้งด้านของกิจกรรมสาขาพืช และปัจจัยการผลิตที่จำเป็นของกรมวิชาการเกษตร (ตาราง 37)

ตาราง 37 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกร โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

ความพึงพอใจของเกษตรกรด้าน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
3. กิจกรรมสาขาวิชาชีพที่ปฏิบัติในโครงการฯ		
- เกษตรกรมีความพึงพอใจเกือบทั้งหมด	1	3.4
- เกษตรกรกึ่งหนึ่งมีความพึงพอใจ	22	75.9
- เกษตรกรส่วนน้อยมีความพึงพอใจ	6	20.7
รวม	29	100.0
7. ปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากกรมวิชาการเกษตร		
- เกษตรกรมีความพึงพอใจเกือบทั้งหมด	9	31.0
- เกษตรกรกึ่งหนึ่งมีความพึงพอใจ	19	65.5
- เกษตรกรส่วนน้อยมีความพึงพอใจ	1	3.4
รวม	29	100.0

3.9 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อความเหมาะสมของกิจกรรมกับสภาพพื้นที่ตั้งโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

ผลการศึกษา ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อความเหมาะสมของกิจกรรมกับสภาพพื้นที่ตั้งโครงการ พบว่า ในภาพรวมของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นว่าการศึกษามีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ตั้งโครงการระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.14) แต่เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่แยกเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมข้าว และกิจกรรมพืชสวน มีความเหมาะสมกับพื้นที่ตั้งโครงการฯ ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 2.62 และ 2.34 ตามลำดับ) ส่วนกิจกรรมด้านเกษตรผสมผสาน และกิจกรรมพืชไร่ มีความเหมาะสมกับพื้นที่ตั้งโครงการระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.21 และ 2.17 ตามลำดับ) เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า กิจกรรมด้านข้าว มีความเหมาะสมในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 2.34) ส่วนกิจกรรมด้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหม มีความเหมาะสมระดับควรปรับปรุง (คะแนนเฉลี่ย 1.38) สรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการศึกษาดังกล่าวที่จัดขึ้นในโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตรในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ตั้งโครงการในระดับปานกลาง (ตาราง 38)

ตาราง 38 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับความเหมาะสมของกิจกรรมกับสภาพพื้นที่ตั้งโครงการ

กิจกรรม	ระดับความเหมาะสม (ร้อยละ)			ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ
	มาก (ราย)	ปานกลาง (ราย)	ควร ปรับปรุง (ราย)			
กิจกรรมด้านข้าว	21 (44.1)	5 (30.5)	3 (15.2)	2.62	0.68	มาก
กิจกรรมด้านพืชไร่	12 (41.4)	10 (34.5)	7 (24.1)	2.17	0.80	ปานกลาง
กิจกรรมด้านพืชสวน	3 (8.5)	13 (14.4)	13 (8.5)	2.34	0.67	มาก
กิจกรรมด้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	2 (6.9)	7 (24.1)	20 (69.0)	1.38	0.62	น้อย
กิจกรรมด้านเกษตรผสมผสาน	12 (41.4)	11 (37.9)	6 (20.7)	2.21	0.77	ปานกลาง
ความเหมาะสมในภาพรวม				2.14	0.52	ปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการประเมินโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

ผลการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามประเด็นศึกษาที่วางไว้ (ในบทที่ 1 หน้า 3) เกี่ยวกับ โครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร ได้ผลการประเมินตามตัวชี้วัด (บทที่ 1 หน้า 4-7) ดังแสดงตาราง 39

ตาราง 39 แสดงผลการประเมินการดำเนินงานโครงการตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของเกษตรกร

ตัวชี้วัด	ผล	เกณฑ์การประเมิน	การเทียบเกณฑ์
1. การมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร			
1.1 การมีส่วนร่วมของเกษตรกร			
- ร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับโครงการฯ	ร้อยละ 97.5	เกษตรกรเข้าร่วมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ผ่านเกณฑ์
- ร่วมประชุมวิเคราะห์ประเด็นปัญหาการผลิตพืช	ร้อยละ 90.7	เกษตรกรเข้าร่วมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ผ่านเกณฑ์
- การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น/ตัดสินใจวางแผนดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาการผลิต	ร้อยละ 91.5	เกษตรกรเข้าร่วมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ผ่านเกณฑ์
- ร่วมแสดงความคิดเห็น/ตัดสินใจในการวางแผนการดำเนินงาน	ร้อยละ 84.7	เกษตรกรเข้าร่วมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ผ่านเกณฑ์
- ร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อคัดเลือกกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ	ร้อยละ 92.4	เกษตรกรเข้าร่วมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ผ่านเกณฑ์
1.2 การมีส่วนร่วมของชุมชน			
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาแก่คณะทำงานโครงการฯ	ร้อยละ 92.4	เกษตรกรตอบว่าชุมชนเข้าร่วมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80	ผ่านเกณฑ์
1.3 การมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่น (อบต.)			
- อบต. มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาแก่คณะทำงานโครงการฯ	ร้อยละ 78.3	เกษตรกรตอบว่าองค์กรท้องถิ่นเข้าร่วมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ไม่ผ่านเกณฑ์

ตาราง 39 (ต่อ) แสดงผลการประเมินการดำเนินงาน โครงการตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ตามความคิดเห็น
ของเกษตรกร

ตัวชี้วัด	ผล	เกณฑ์การประเมิน	การเทียบเกณฑ์
2. การดำเนินงานแบบสหสาขาวิชา <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนสาขาวิชาพืชที่ร่วมปฏิบัติ งานในโครงการ - จำนวนสาขาวิชาพืชที่ประกอบเป็น คณะอนุกรรมการประสานงาน ระดับภาค 	พืช/รูปแบบ 3 สาขาวิชา 3 สาขาวิชา	มีสาขาวิชาพืชในโครงการไม่ต่ำกว่า 3 สาขาวิชา มีจำนวนสาขาวิชาพืชที่ประกอบ เป็นคณะอนุกรรมการประสานงาน ระดับภาค ไม่ต่ำกว่า 3 สาขา	ผ่านเกณฑ์ ผ่านเกณฑ์
3. การยอมรับเทคโนโลยีของกรมวิชาการ เกษตร <ul style="list-style-type: none"> - จำนวนเกษตรกรการเข้ารับการฝึก อบรม หลักสูตรต่าง ๆ การผลิตพืชที่ เหมาะสมจาก โครงการฯ - การปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้า หน้าที่โครงการ 	ร้อยละ 92.4 ร้อยละ 59.3	ร้อยละ 80 มีการเข้ารับการฝึกอบรม ตามหลักสูตรอย่างน้อย 1 ครั้ง เกษตรกรร้อยละ 80 ปฏิบัติตามคำ แนะนำของเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับ ปานกลางขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์ ไม่ผ่านเกณฑ์
4. การจัดระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสารด้าน วิชาการที่สนับสนุนงานวิจัย <ul style="list-style-type: none"> - ความพร้อมและความเหมาะสมของ เครื่องมืออุปกรณ์สารสนเทศ - ความพร้อมและความเหมาะสมของ อาคารสถานที่ - ความเหมาะสมและความพร้อมของ จำนวนเจ้าหน้าที่ - ความเหมาะสม และความพร้อม ด้านความรู้ ความสามารถเฉพาะ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ - ความชัดเจนด้านนโยบายและงบ ประมาณของกรมวิชาการเกษตร ของโครงการหมู่บ้าน 	ร้อยละ 52.5 ร้อยละ 78.0 ร้อยละ 74.6 ร้อยละ 92.4 ร้อยละ 87.3	เกษตรกรร้อยละ 80 มีความคิดเห็น ว่ามีความพร้อมและเหมาะสม เกษตรกรร้อยละ 80 มีความคิดเห็น ว่ามีความพร้อมและเหมาะสม เกษตรกรร้อยละ 80 มีความคิดเห็น ว่ามีความพร้อมและเหมาะสม เกษตรกรร้อยละ 80 มีความคิดเห็น ว่ามีความพร้อมและเหมาะสม เกษตรกรร้อยละ 80 มีความคิดเห็น ว่ามีความพร้อมและเหมาะสม	ไม่ผ่านเกณฑ์ ไม่ผ่านเกณฑ์ ไม่ผ่านเกณฑ์ ผ่านเกณฑ์ ผ่านเกณฑ์

ตาราง 39 (ต่อ) แสดงผลการประเมินการดำเนินงาน โครงการตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ตามความคิดเห็น
ของเกษตรกร

ตัวชี้วัด	ผล	เกณฑ์การประเมิน	การเทียบเกณฑ์
5. ความเข้าใจ และความพึงพอใจในโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร			
5.1 ความรู้ ความเข้าใจที่เกษตรกรได้รับจากกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการตามนโยบายของกรมวิชาการเกษตร	ร้อยละ 80.5	เกษตรกรร้อยละ 80 มีความคิดเห็นว่ามีความรู้ ความเข้าใจจากกิจกรรมต่าง ๆ ระดับ ปานกลางขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์
5.2 ความเข้าใจนโยบายกรมวิชาการเกษตร			
- ความเข้าใจนโยบายของเกษตรกร	ร้อยละ 94.1	เกษตรกรร้อยละ 80 มีความเข้าใจระดับปานกลางขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์
- ความเข้าใจนโยบายขององค์กรท้องถิ่น	ร้อยละ 85.5	เกษตรกร ร้อยละ 80 มีความคิดเห็นว่าองค์กรท้องถิ่นมีความเข้าใจระดับปานกลางขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์
- ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่โครงการฯ	ร้อยละ 99.2	เกษตรกร ร้อยละ 80 มีความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่โครงการมีความเข้าใจระดับปานกลางขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์
5.3 ความพึงพอใจกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการ			
5.3.1 กิจกรรมการสาขาวิชาชีพที่ปฏิบัติในโครงการ			
- จำนวนเกษตรกรที่พึงพอใจกิจกรรม	ร้อยละ 97.5	เกษตรกรร้อยละ 80 มีความพึงพอใจระดับปานกลางขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์
- การยอมรับกิจกรรมของเกษตรกร	ค่าเฉลี่ย 2.09	เกษตรกร โดยรวมมีการยอมรับกิจกรรมในระดับปานกลาง (ตั้งแต่ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.67)	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 39 (ต่อ) แสดงผลการประเมินการดำเนินงาน โครงการตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ตามความคิดเห็น
ของเกษตรกร

ตัวชี้วัด	ผล	เกณฑ์การประเมิน	การเทียบเกณฑ์
5.3.2 ปัจจัยการผลิตที่จำเป็นของกรม วิชาการเกษตร			
- จำนวนเกษตรกรที่ยอมรับปัจจัยการ ผลิตที่จำเป็นของกรมวิชาการเกษตร	ร้อยละ 98.3	เกษตรกรร้อยละ 80 มีความ พึงพอใจระดับปานกลางขึ้นไป	ผ่านเกณฑ์
- การยอมรับปัจจัยการผลิตของ เกษตรกร	ค่าเฉลี่ย 2.25	เกษตรกร โดยรวมมีการยอมรับกิจ กรรมในระดับปานกลาง (ตั้งแต่ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.67)	ผ่านเกณฑ์
5.3.3 กิจกรรมสาขาวิชาที่มีความ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่โครงการ	ค่าเฉลี่ย 2.06	เกษตรกรมีความเห็นว่ากิจกรรม สาขาวิชาที่มีความเหมาะสมกับ พื้นที่โครงการปานกลาง (ตั้งแต่ ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.67)	ผ่านเกณฑ์

ตอนที่ 4 การจัดระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสารด้านวิชาการที่สนับสนุนการพัฒนางานวิจัย

ผลการศึกษา ด้านการจัดระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสารด้านวิชาการที่สนับสนุนการพัฒนางานวิจัยจากการประเมินการดำเนินงาน โครงการตามความคิดเห็นของเกษตรกร พบว่า ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ในด้านของความพร้อมและความเหมาะสมของเครื่องมือ อุปกรณ์สารสนเทศ อาคารสถานที่ และจำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติโครงการของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ (ตาราง 35) ที่มีความคิดเห็นว่าไม่มีความพร้อมและความเหมาะสมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์สารสนเทศ ร้อยละ 58.6 ด้านอาคารสถานที่ ร้อยละ 65.5 ด้านจำนวนเจ้าหน้าที่โครงการฯ ร้อยละ 55.2 ส่วนด้านความรู้ ความสามารถเฉพาะตำแหน่งของเจ้าหน้าที่โครงการฯ และความชัดเจนด้านนโยบาย และงบประมาณ ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่โครงการที่เห็นว่ามีความพร้อมและเหมาะสม ด้านความรู้ ความสามารถเฉพาะตำแหน่งร้อยละ 79.3 รวมทั้งมีความชัดเจนด้านนโยบาย และงบประมาณ ร้อยละ 65.5

ตอนที่ 5 ปัญหา และอุปสรรคของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร

1. เจ้าหน้าที่บางรายยังมีความสับสนและไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการ ๔ อย่างชัดเจน เนื่องจากเจ้าหน้าที่โครงการประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากหลาย ๆ หน่วยงานในกรมวิชาการเกษตร จึงทำให้เจ้าหน้าที่ยังไม่มีสมาธิที่เข้าไปในทิศทางเดียวกัน

2. แนวทางการดำเนินงานโครงการ ๔ ยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ทำให้คณะทำงาน ๔ ไม่สามารถที่จะกำหนดขอบเขตและทิศทางในการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง ระเบียบนโยบายที่ควรจะกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้แน่นอนแล้วจัดประชุมการสัมมนาให้คณะทำงาน ๔ ทุกคนทราบโดยตรง เพื่อที่จะเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

3. เกษตรกรต้องการให้ราชการสนับสนุนปัจจัยการผลิตอย่างเดียว ยังไม่ค่อยเข้าใจว่าโครงการต้องการมุ่งเน้นให้เกษตรกรรู้จักการพึ่งพาตนเองได้ แม้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากราชการ

4. บางครั้งยังขาดการประชุมร่วมกันระหว่างนักวิชาการเกษตรของโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร นักวิชาการเกษตรของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลที่รับผิดชอบในพื้นที่ และเกษตรกรเจ้าของพื้นที่ซึ่งจะเข้ามามีส่วนร่วมแบบบูรณาการ ในการวางแผนงานหรือโครงการวิจัยร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาทางการเกษตรในแปลงเกษตรกร ทั้งนี้โดยความสนับสนุนและ/หรือเห็นชอบของคณะกรรมการเพิ่มศักยภาพชุมชนระดับอำเภอ และคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ รวมทั้งองค์กรบริหารส่วนตำบล

5. เกษตรกรมีพื้นฐานระดับการศึกษาประถมศึกษาตอนต้น (ป.4) เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการฝึกอบรมฯ จากนักวิชาการเกษตรซึ่งส่วนใหญ่มีพื้นฐานจบปริญญาตรีทางการเกษตร อาจทำให้มีปัญหาในการด้านการสื่อสาร ภาษาพูดที่อาจจะใช้คำศัพท์ที่สูงเกินไปจนเกษตรกรไม่สามารถเข้าใจได้ทั้งหมด จึงทำให้ในบางครั้งเกษตรกรบางรายอาจเบื่อหน่าย ทำให้การฝึกอบรมฯ เกิดประโยชน์น้อย เพราะเกษตรกรไม่สนใจหรือไม่เข้าใจการบรรยายทางด้านวิชาการสาขาต่าง ๆ ในทำงานของคณะทำงานโครงการหมู่บ้านวิชาการเกษตร ผู้ที่ออกความคิดเห็นมีมาก แต่เวลาปฏิบัติงานจริงในพื้นที่เป้าหมายของโครงการ ๔ กลับมีน้อย ทำให้ขาดขั้นตอนของการปฏิบัติงานเกิดความไม่เข้าใจและสับสนจนทำให้โครงการเกิดประโยชน์น้อย และเมื่อมีนักวิชาการเกษตรถอนตัวออกมาก่อนสิ้นสุดโครงการ ๔ เกษตรกรก็จะล้มเลิกการปฏิบัติตามที่ได้รับการฝึกอบรมจากโครงการ หรือกลับไปปฏิบัติตามแบบเดิม

6. คณะทำงานโครงการ ๔ มีงานวิจัยซึ่งเป็นงานประจำอยู่แล้ว จึงมีเวลาจำกัดในการเข้าปฏิบัติงานในโครงการ ๔ และไม่มีเวลาเดินทางไปปฏิบัติงานในลักษณะร่วมกัน ส่วนใหญ่จะไปปฏิบัติงานในลักษณะอิสระจากกันหลังจากว่างจากงานประจำ